

Emil Cioran către Jeni Acterian²⁰

Paris, 28 III 1938

Dragă Jenny,

Tocmai mă pregăteam să plec pentru o lună prin sudul Franței, fără vreun gând c-ar putea un semn de viață să-mi însenineze visurile mele obosite – când primesc scrisoarea ta de o atât de delicată atenție și de o adâncime umană atât de mișcătoare! Aș fi stupid și mincinos dacă mi-aș ascunde bucuria ce mi-au făcut-o aprecierile tale, cu atât mai mult cu cât veștile din țară îmi dezvăluiau prostia sumbră ce a învăluit comentariile acelei cărți²¹. Eu am rămas indiferent și vesel de a putea sorbi farmecul de poezie mortală al Parisului, mi-am educat o lenevie degajată și visătoare, uitând oamenii și mai ales prietenii, iubind în schimb *lucrurile* și numai pe ele. Nimic nu se mai interpune între mine și ele; muțenia obiectelor îmi spune tot de când oamenii nu-mi mai pot spune nimic, încerc să fiu fericit *privind* și nu vreau să mai arunc peste muritori o sclipire fune-bră, pe care n-o merită.

Ceea ce-mi scrii despre acel D-zeu (pe care l-am „prescurtat” intenționat și nu fără teme) este într-adevăr un chin înfiorător și irezolvabil. Defectul nostru este că avem destulă pasiune pentru a ne apropia de El, dar nu destulă naivitate pentru a crede.

²⁰ Epistole aflate în fondul Bibliotecii Academiei și al Bibliotecii Naționale.

²¹ Este vorba de volumul *Lacrimi și sfinți* publicat la București în 1937.

Convingerea mea este că toți acești credincioși onorabili și așezați îl moștenesc pe D-zeu, precum noi cești-lalți posibilitatea de nefericire. Dacă am fi liberi să credem, cum n-am face și noi baia de imbecilitate, răcoriți sau îmbătați de absolut! Așa – nu ne mai rămâne decât povara lucidității, pe care sunt hotărât s-o port până la capăt, fără cruțare și neînduioșându-mă de mine însumi. Gândește-te că nu e posibilă singurătatea cu D-zeu și că, preferând-o lui, suspendarea credinței ne mână mai mult spre sâmburele nostru decât dezastrul individuației rezultat din atașarea de Divinitate.

Pentru mine viața n-are rost decât ca sete de nefericire, pentru delicia melancoliei și pentru acele voluptăți care îmbină undeva extazul și destrucția. Sunt un om leneș, incapabil de muncă și de sacrificii, risipit în fragmente și sugestii. În plus, n-am fost niciodată la înălțimea tristeților mele. Să simți că ai atâtea lucruri de spus și să nu-ți mucegăiești instinctele și pofta de creație!

După toate marile zvârcoliri religioase, rămâi cu un gust de vid în ființă, pe care nu-l poți învinge prin nici un mijloc. Senzația precisă că nu mai ai nici o punte spre nimeni, că, adunat în tine însuți, ai putea să te întreci, să te inunzi, să nu te mai recunoști, să crești nesfârșit în afară și să pierzi până și memoria suferinței tale! Singurătatea îmi pare un bun atât de mare, că nu pot să admir pe D-zeu decât până la Creație. De atunci încoace Absolutul a devenit *sociabil*; nu însă ca *noi*.

Și cum punctul cel mai îndepărtat de D-zeu este în acest moment [...] în Paris mă voi întoarce către sfârșitul lui aprilie, la aceeași adresă. Inutil să-ți spun că orice rând de la tine este îmbrățișat de prietenia afectuoasă a lui

Emil Cioran

Île-de-Bréhat, 17 iulie 1938

Dragă Jenny,

Dacă s-ar găsi un remediu împotriva frumuseții, împotriva ispitelor ei distrugătoare, aş fi întâiul care să mă lecuiesc. Sunt prea slab sau victimă a unei prea subtile neurastenii, mi-e greu să mai suport povara priveliștilor. Nu urâţeniile vieţii, nici chinul şi nici necazul nu m-au îmbătrânit înainte de vreme, ci extazele isto-vitoare în apusuri şi singurătăţi. Ele mă constrâng la o convalescenţă neîntreruptă şi la o mândrie în sfârşală, la o balcanică re-mântuire, căreia m-am abandonat de la întâia clipă de reflecţie şi amărăciune.

Aş vrea să sece toate mărire ca să mă scap de absolutul acesta imediat şi de perfecţiunea melancolică, spre care tind secret în preajma zădărniceii marine. Avantajul mării asupra muzicii sau a iubirii este de a nu fi făcută de oameni şi de a nu încăpea astfel în inimă. Prin ceea ce nu mai e omenesc în mine, descopăr marea, ascultându-mă.

Multă prietenie,

Emil

Paris, 28 nov. 1938

Dragă Jenny,

Mă vei ierta că nu ți-am scris nimic între timp, deşi m-am gândit adeseori, nu ca la o obligaţie, ci ca la o datorie de prietenie şi afecţiune. Dar viaţa pe care o duc eu la Paris mă împinge zi de zi spre dezastrul minţii şi mă împiedică să mai particip la propriile mele sentimente şi la propriul meu cuget. Niciodată n-aş fi crezut că sunt capabil de atâta ratare şi că frica de mine însumi mă poate aduce la atâta destrăbălare şi la atât gol.

De dimineața până seara mă preambul printre emigranți, neinteresanți și imbecili, și zac prin cafenele într-o aiureală acordată la gama demenței.

Când te gândești că am ajuns să împiedic pe alții de la sinucidere, deși eu sunt mai aproape de ea ca oricine – ce zic? – sunt după ea! De n-aș cunoaște setea infinită de tristețe, de n-aș iubi cu patimă tăvălirea în deznădejde, nu m-aș mai putea suferi și mi-aș ucide cugetul fără milă și fără îndurerare.

Aș vrea să fiu undeva departe, fără oameni, fără D-zeu, fără mări și fără mine. Dar să port așa ispita nefericirii în sânge!

Iartă-mă că-ți scriu astfel de lucruri, dar nu este sub presiunea unei mâhniri nebune a momentului, ci a unei căderi înscrise în ispășirea mea zilnică. S-ar prea putea să fiu bolnav. Dar la drept vorbind, ce-aș face cu sănătatea? Nu m-ar mâna ea spre un dezastru și mai mare?

Simt că nu pot să mai am prieteni, că nu mai pot să am pe nimeni. Doar o lepră mi-ar mai putea stinge setea de singurătate. – Și când te gândești că eu continui să fac curte la femei, să vorbesc de căsătorie, să mă „amorezez” și să mă dezamorezez!

Am vrut să scriu o carte despre Lucile de Chateaubriand²², dar lenevia, dezgustul de mine însumi, depravarea gândurilor, totul m-a împiedicat să aduc un omagiu celui mai straniu exemplu de melancolie. Nu mai am competență decât în agonii. Ce va mai ieși din drojdia mea și a Parisului?

Dacă vrei, scrie-mi și nu-mi lua în nume de rău zăpăceala asta mortală.

Emil

²² Scriitoare franceză (1764-1804), sora mai mare a lui François-René de Chateaubriand.